

REGIONALT INNSPILLSMØTE 8. SEPTEMBER BERGEN, kl 11.30-14.00

NASJONAL BIOØKONOMISTRATEGI- Vestlandsmøtet

Fra Drømmeløft til Handlekraft

Nina Broch Mathisen, IN: Bioøkonomi for oss handler om verdiskaping! Plasserer «fornybare ressurser – resirkulerbarhet – miljø» som viktige grunnstener i bioøkonomien. Eksempler som Biomega og Bremnes Seashore - utnyttelse av organiske ressurser er i fokus. *Inntjening* vil ofte være en utfordring når nye veier skal prøves, der har det offentlige virkemiddelapparatet en klar rolle. Et annet lokalt eksempel er Treet, verdens høyeste trehus i Bergen, eksempel på innovativ bruk av tre. Ingen av våre eksempler har i dag svarte tall, illustrerer utfordringen i deler av bioøkonomien p.t.

Kristine Kopperud Timberlid, IN (møteleder) ga ordet til prosjektleder Thomas Malla fra NFD :
Strategiarbeidet er et oppdrag fra Stortinget

Hans Kleivdal, UNI Research Miljø, eiet av UiB. Viktige områder er marint, med utvikling av mer bærekraftig industri gjennom utvikling av muliggjørende teknologi, dekke behovet for helse og mat og behovet for energi uten å ødelegge miljø og klima. Understreker at potensialet for å dekke fremtidens behov for mat og helse særlig ligger innenfor det marine: tunikater – mikroalger – enzymer. Et krafttak nasjonalt må til, han viser til nasjonal satsing på kraftindustrien rundt år 1900, og tilsvarende på olje i 1970 (nevner også laks i 1970). Han sier at dette viser **at Norge kan hvis vi vil!** Peker på markedssvikten i industrialiseringsleddet – leverandører av teknologi er der, kunder er der, det mangler finansiering for oppbygging av industrileddet.

Meget stor marin forskningsinnsats i Bergen, bør legges et senter for bærekraftig blå bioøkonomi her.
«I Bergen er bioøkonomien blå»

Katharina Månum, Hordaland Bioenergi: gründer i bioøkonomien. Hun påpeker at kravet innenfor bio om at selskap må være min. 50 % bondeeid er en begrensning. Det er også begrensende at kraftprisene er så lave nå, de konkurrerer med anen energipris. Det finst høyverdig og lavverdig energi. Elektrisitet er høyverdig og burde ikke vært lov å bruke til oppvarming. Går det an å regulere dette? Lovregulering skaper marked, f.eks er hele selskapets eksistens tuftet på TEK 10.

Aril Johannessen, IRIS/Bioprotein: «Fermentering som et virkemiddel for norsk industrietablering». Han spiller inn fermentering som forslag i strategiprosessen. Foreslår et pilotanlegg i Stavanger (i Risavika, tidligere Shell-anlegg). En bioøkonomistrategi må ta utgangspunkt i Norges naturgitte ressurser, eks avfallsprodukter fra aquakultur og landbruk, naturgass, skogrimelig energi og ikke minst kaldt kjølevann. Storskalaproduksjon av landbruksprodukter (biomasse) fra de store jordbrukslandene kan Norge ikke konkurrere med (brasiliansk soya)

Han tar opp utfordringer med oppskalering av nye og innovative løsninger. Det er for så vidt en del finansieringskilder å bruke helt til du er gjennom blodbadet og starter kommersialisering. Da ser han en stor utfordring: Det er vanskelig å hente inn kommersielle lån fra bank, han ber derfor om at statlige

garantiordninger etableres som et tilbud for å hjelpe til med finansiering i kommersialiseringsfasen. Senere i dialogen understreker Kleivdal behovet for en helhetlig kompetanseplattform for en kunnskapsbasert bioøkonomi. At kompetansemiljøene og manglende kompetanse (hull) bør kartlegges, at det må systematiseres en kompetanseoverføring mellom kompetansemiljøene og pilotanleggene og organisere de viktigste «kunnskapsområdene» som f. eks. enzymer og fermentering... Grunnforskningen må bli tatt ut til kommersialisering.

Videre i dialogen:

Nils T Bjørke, bonde på Voss: Bruk de ressursene som alt er i sving i Norge, husk på den ressursen som bonden representerer. Kritisk til at virkemiddelapparatet ikke er forutsigbart, støtteordninger kommer og går.

Katharina Månum: Lav forutsigbarhet når det gjelder prisene i kraftmarkedet gjør det risikabelt å investere i fornybar energi. Nye premieringsordninger for grønn energi må vurderes.

Bondelaget spilte inn at landbruket nå har en ambisjon om å bli fossilfritt innen 2030. Det er ei stor interesse frå yngre til å drive meir og meir berekraftig.

Poengtert av flere, bl.a. Carsten Hjelde, Biomega og Bondelaget: Det er et stort behov for garantier og finansiering fra Innovasjon Norge. Konkret må det gis rimelig kapital med større tålmodighet. I tillegg: Det offentlige må stille strengere krav til bruk av «grønn» energi. Vi må ha en nasjonal dugnad for å få til en bærekraftig omstilling. Vi må ha både pisk og gulrot, både begrensninger gjennom regulering og økonomiske insentiver/støtteordninger.

Henning K Frønsdal, LINK Arkitektur, kastet seg på behovet for nasjonal dugnad og off. krav: Budskapet var klart: Bygg i kompakttre! Det off. må kreve dispensasjon dersom det skal bygges i noe annet enn tre i fremtiden.

Sissel Bakke, Rogaland FK: Vi trenger konkrete tiltak og en regional forankring og ansvarsdeling for utrulling av tiltakene. Viktig!

Arild Spissøy, Fylkesmann Hordaland : Vi må passe oss for målkonflikter, både internt i strategien, men og mellom regionale målsetninger og nasjonale målsetninger.

Ellers så var det en positiv enighet i forsamlingen om at nå er det nok drømmer, hovedbudskapet fra møtet i regionen: Fra Drømmeløft til Handlekraft!

